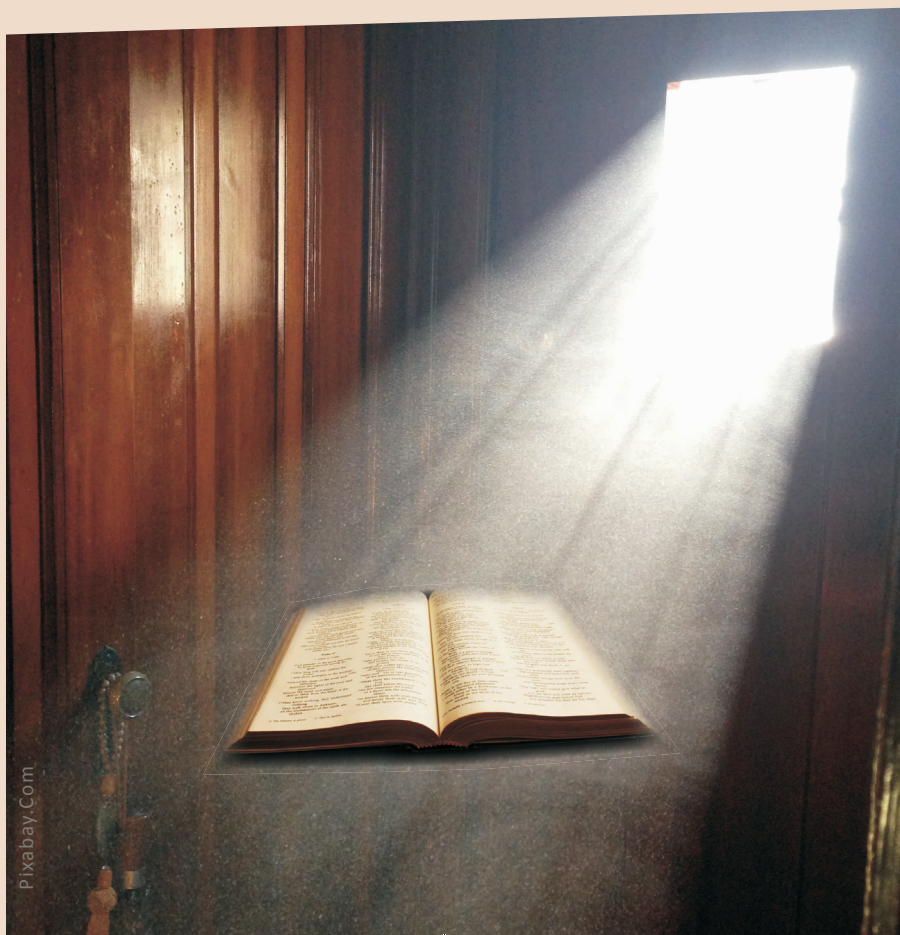

METAFIZICKÉ A TRANSCENDENTNÍ PROJEVY INSPIRACE

aneb,

JE BIBLE JEN STAROU KULTURNÍ PAMÁTKOU?

IMPRESUM

Příloha k časopisu Z ráje do ráje 3 2018

Vypracoval: František Poslušný

Adresa redakce:

Vydavatelství a nakladatelství
Ráj - Juřicová Marcela
Lubenská 630
73911 Frýdlant n. Ostr.

Tel.: 0049 8031-9412291
E-mail: jaromar66@vodafone.de
jaromar66@volny.cz

IČ: 02291959
MK ČR E 15637; ISSN 1801-0059

Layout: Petr Poslušný

METAFYZICKÉ A TRANSCENDENTNÍ PROJEVY INSPIRACE

aneb,

JE BIBLE JEN STAROU KULTURNÍ PAMÁTKOU?

Tak je totiž nezřídka prezentována současnou kulturní společností, jakoby byla jen vzpomínkou na staré časy, kdy vznikla. Je chápána jako dobré, užitečné i prospěšné kulturní dílo, svědčící o vyspělosti své doby jejího vzniku. Jiný hlas z opačné strany naproti tomu zase říká, že Bible je zastaralá, poplatná kultuře doby svého vzniku. Co je tedy pravda?

Z pohledu zmiňovaných dvou aspektů není pravdivý ani jeden. První hledisko – kulturní aspekt, je bez diskuze významný, proč by jinak byl tak často zmiňován, a proč by se tak často konaly různé výstavy a semináře týkající se Bible. Kulturní památkou to tedy jistě je. Druhý pohled kritiků a oponentů, se týká zastaralosti. Možná, že si ani neuvědomují, že toto dílo, jak mnozí říkají zastaralé, nevznikalo jako román nebo pohádka, které napíše autor nebo spisovatel během měsíce nebo několika let. Nemá žádná literární památka, která by vznikla v průběhu přibližně 1500 roků. A co víc. Neexistuje dílo tak kompaktní a ideově jednotné, vzhledem k délce vzniku a mentalitě jednotlivých autorů. Už to samo o sobě je unikátní, ojedinělá vzácnost, aby více jak několik desítek autorů se tak vzácně shodovalo v konečném a celkovém důsledku. Jak potom může někdo mluvit o zastaralosti nebo dokonce o pohádkách? Tato kniha je nejen kulturně hodnotná, ale její obsah je relativně moderní a živý. Je třeba si všimnout a brát v úvahu to, že mnoho zákonů, ustanovení a nařízení je možné najít právě v této „zastaralé a nemoderní“ sbírce

názorů staré doby, nehodící se prý pro moderní společnost. Není mým úmyslem dělat Bibli advokáta, ani na to nemám vzdělání, ale pokusím se jenom některé pohledy připomenout a konečný závěr si jistě udělá každý sám. Ti, kdo zastávají záporné stanovisko, co se Bible týká, by ani ten nejlepší advokát stejně nepřesvědčil. Ale kdoví, co se může stát. Už mnoho skeptiků, se nechalo ovlivnit, takže změnili názor ke svému prospěchu. Záměrem tohoto článku je posloužit těm, kteří se o Bibli zajímají, aby snadněji pronikli do jejích zdánlivých tajů. Přitom se mohou docela dobře zbavit všelijakého zpochybňování a znevažování, nebo negativního vlivu pochybovačů a posmívačů. Během četby a uvažování se bude čtenář setkávat s některými ne zcela obvyklými a ne každému jasnými výrazy, které jsou ale v náboženské a zejména teologické mluvě běžné. Budou všechny vysvětleny tak, aby se staly pochopitelnými. Po prostudování některých instrukcí by každý měl být schopen poznat že:

Inspirace - jeden z pojmů, který se často bude opakovat, pochází z latiny a to skládá se ze dvou částí, **-in**, což je **v**, a slova **spiritus**, znamenající **duch**. Tedy v duchu, nebo ovlivněn duchem, což je volný překlad významu **inspirace**. V jakém duchu, bude také objasněno.

Bůh promlouvá

Když se hovoří o Bibli, tak mnozí říkají, že Bible jsou slova lidí, jak lidé vidí Boha. Tak to ale ve skutečnosti není. Bible je slovo Boha k lidem, nebo o lidech. K tomu, aby mohl člověk vůbec nějak vnímat a posléze třeba i napsat Boží řeč, nebo jenom nějaký vzkaz pochopit, musí být nějak uschopněn. Toto uschopnění je způsobeno už zmíněnou inspirací, skrze Božího Ducha, který umožňuje člověku věrně předat zjevenou zprávu. To je v první řadě způsobeno onou inspirací, (latinsky inspiration). Sám Bůh takového člověka vyvolil, aby se stal jeho mluvčím, který vyřídí Boží záměr člověku. Jakým způsobem to udělá, o tom bude také později pojednáno, není jen jeden způsob, je jich několik.

Ještě jedna poznámka k problému inspirace. Někdy bývají slyšet v této souvislosti, většinou z řad duševně pracujících lidí, spisovatelů,

hudebních a jiných umělců, poznámky ve smyslu: „Nic jsem neudělal, neměl jsem žádnou inspiraci, nenavštívila mě **Múza**.“ To byla ve starořeckém bájesloví jedna z bohyň věd a umění. V přeneseném slova smyslu to znamená umělecké nadání, tvorba, inspirace. Bůh Bible byl tou „**múzou**“, - inspirací, která vedla pisatele Bible k tomu, aby psali. Jinak to byli normální lidé. Jiným pojmem v souvislosti s inspirací, je výraz **revelace**, je druhým pojmem používaným v souvislosti s psaním Bible a jeho význam je zjevit, odhalit nebo něco projevít. Biblickým zvláštním zjevením se rozumí obsah poselství nebo ústního oznámení, jenž Bůh oznámil inspiračním způsobem svým předem povoláním lidem, často prorokům.

Bibličtí křesťané pokládají tento způsob zvěsti (často prorocké), za neomylné, důvěryhodné, postačující, spolehlivé a závazné pro křesťany, jenž ctí autoritu. Někteří křesťané však toto pravidlo relativizují a tak se stávají křesťany nebiblickými, protože Bůh Bible je až druhým v pořadí. První je jejich vlastní **racio** – rozum. Bůh se přece zjevil v dostatečné míře kupříkladu v přírodě, říkájí. To je sice pravda, ale příroda nebo jiný způsob zjevení nedává jasně najevo Boží záměry s lidstvem. Jak by asi dala příroda najevo Boží záměr se zemí a lidstvem, kdyby to nezjevil svému služebníku Noémovi? Bůh zjevil svůj plán Noémovi a ten ho měl vyřídit tehdejší společnosti lidí. Stalo se tak skrze inspiraci zjevení nebo odhalení toho, co se má stát. Třetím a posledním fenomenem (jevem), který se dvěma předešlými úzce souvisí, je **osvícení**. Apoštol Pavel se ptá? „Což jsou všichni proroci???“ U proroků se tento jev předpokládal, takže rozuměli tomu, co jim bylo zjeveno. (Ne ale všichni a také ne vždycky. Prorok Daniel to sám doznává.) Bůh si ale přál, aby i obyčejný člověk rozuměl Boží vůli a Jeho vzkazu. A tady přichází na scénu onen jev zvaný **osvícení** (illuminatio) – iluminace. Tentýž Pavel říká u **Ef 1,17 a 18** toto: „*Abyste ho poznali a osvíceným vnitřním zrakem viděli, k čemu vás povolal...*“

Osvícení je tedy možné definovat jako dílo téhož Ducha, který **inspiruje, odhaluje a také osvěcuje to**, co se má stát. Zároveň radí, jak tomu předejít.

Práce Ducha svatého.

Dílo Ducha svatého, (Ducha Božího) je obsaženo v Ježíšových slovech učedníkům o příchodu Utěšitele: „*Ten vás naučí všemu... Jan 14,26.*“ „*On vám připomene slova, která jsem vám říkal: „A uvede vás do celé pravdy, kterou mohou lidé pochopit“ Jan 16,13.*

Pokud jde o osvětlení, dává křesťanská autorka mnoha knih, v nichž skrze Ducha proroctví tj. Ducha svatého osvětluje a přibližuje některé věci, jež jí byly zjeveny a osvětleny tak, aby je mohla formou rad a napomenutí podávat dále. Snadno pochopitelné rady, které jsou v nejednom případě zásadní pro další rozvoj církve. Co se týká osvětlení, hovoří o třech způsobech, kterými nám Bůh zjevuje svou vůli, aby nás uschopnil a uzpůsobil vést a pomáhat jiným:

1. Pochopením toho, co inspirovaní pisatelé minulých věků napsali k našemu napomenutí.
2. Zásahy prozřetelností a některými znameními.
3. Přímým působením Ducha Božího na mysl a srdce křesťana. Podle Bible „Bůh už v dávné minulosti mluvil k lidem častokrát a různými způsoby, (o nich bude také později zmínka, jak kdy a proč). Tuto možnost si ponechává i dnes, takže je možné v současnosti i mluvit o inspiraci, revelaci a iluminaci a s tím souvisejícími okolnostmi.

Bylo-li řečeno, že Bůh už v dávné minulosti mluvil k lidem a je zdůrazněno, že „*rozličnými způsoby*“ Žid 1,1. pak to znamená, že se je snažil přivést zpět k sobě do osobního vztahu. Některé tyto „rozličné“ způsoby se budeme snažit pochopit.

Theofanie

Je viditelné zjevování se Boha, mluvení nebo oznamování tváří v tvář. Abraham se setkal s preinkarnovaným Kristem a dvěma anděly

poblíž svého stanu v rovinách Mamre. 1Moj 18 kap. Jákob zápasil s „andělem“ v Peniel, přitom zjistil: „*Viděl jsem Boha tváří v tvář*“ 1Moj 32,30. Mojžíš rozmlouval s Bohem na hoře „tváří v tvář, jako když někdo mluví se svým přítelem“ 2Moj 33,11.

Andělé

Tito „*služební duchové posílání sloužit těm, kteří mají zdědit spasení*“ Žid 1,4 Často navštěvovali lidi a přinášeli jim poselství naděje a útěchy Dan 10,11,12; 1Moj 32,1 a usměrňovali Boží služebníky k těm, jejichž srdce přijímalo Boží pravdu. Sk 8,26. Také varovali před náhlou záhubou, když Boží slovo nebude uposlechnuto. 1Moj 3,24.

Slyšitelný Boží hlas

Někdy mluvil Bůh sám. Na Sinaji slyšitelně mluvil Otec se Synem v jakémsi transcendentním unisono 2Moj 20, viz též Ev 616. 1BC 1103, 1104

Jindy oslovoval slyšitelný Boží hlas velekněze ze Šekiny z oné jasné slávy, která byla mezi cherubíny uprostřed truhly smlouvy. 1SP 399; také str. 32

Šekina byla viditelným znamením Boží přítomnosti ve svatostánku na poušti.

Boží hlas byl také po třikrát slyšet za pozemské služby Pána Ježíše. Při křtu, na Hoře proměnění, a když ho řečtí filozofové požádali o slovo v chrámu, týden před ukřižováním. Bůh v těchto chvílích slyšitelně přikazoval lidem zachovávat doporučení svého milovaného Syna. Mat 3,17; 17,5; Jan 12,28.

Viditelné úkazy

Když Izrael putoval po poušti, měl velekněz vsazený v náprsníku dva velké kameny – urim a thumin. Velekněz se mohl doptávat a Jahve odpovídal. Byla-li odpověď „ano“, zazářil jeden z kamenů světlem, byla-li odpověď „ne“, druhý kámen byl v jakémsi temném stínu. SP 348-9; PP 351

Losování

Ve starozákonních dobách se někdy tohoto způsobu užívalo, později se tento způsob z určitých důvodů přestal používat. Předmětem losování byli kozlové, města i lidé. Nejznámějším případem losování o člověku je odhalení Achana a jeho krádeže „pěkného babylonského pláště“, jako příčiny pokořující porážky Izraele u města Hai. 3Moj 16,8; Joz 7.

Je zajímavé, že Nový zákon uvádí jen jediný případ určování Boží vůle losováním – při volbě Matěje za dvanáctého účastníka učednické skupiny, místo Jidáše. Sk 1,26. Nevíme kdy a proč se tento způsob přestal užívat, ale víme, že některé skutečnosti, jako právě tato volba, nebyly nejšťastnější a ne zcela ve shodě s Boží vůlí. To dosvědčuje pozdější vyvolení Saule – Pavla, jako dvanáctého. Také při jisté ne zcela jasné záležitosti volby činovníků jedné křesťanské církve v Americe, došlo k podobné situaci. EGW, o které bylo známo, že v takových situacích prosí Boha o rozhodnutí, tehdy řekla a napsala: „*Nedůvěřuji losování...*“ Výběr činovníků církve losováním, není Boží způsob. Takoví mužové mají být voleni činovníky sboru. 2 SM 326

Veřejná vidění

Stav podobný transu, do kterého se prorok po dobu vidění dostal, bude později ještě popsán. Ve Starém i Novém zákoně je hodně zmínek o prorocích, přijímajících vidění od Hospodina 1 Sam 3,1; 5Moj 12,6; Joel 2,28-32; Sk 16,9

Noční prorocké sny

Prorok často dostával poselství od Hospodina jak „v noci“, tak i ve dne. Nemáme důkaz, že by tělesné jevy byly průvodními zjevy nočních prorockých snů, ani důkaz o tom, že by se noční poselství nějak lišila od poselství z denních vidění.

EGW jednou dostala otázku, zda jako člověk obdařený těmito schopnostmi, o nichž pojednáváme, mívá v noci i obyčejné sny jako i jiní, neinspirovaní lidé.

Pousmála se a odvětila, že vždycky mívala a má. Další otázky byly: Jak rozpoznává obyčejné sny od inspirovaných? Přímou odpověděla: „*Andělský posel, který u mne stojí a poučuje mne ve viděních nočních, stojí u mne a poučuje mně i ve viděních denních.*“ (Poselství ostatkům str. 6)

Fyzické projevy

Při vidění prožívali proroci nadpřirozené tělesné projevy. Daniel píše, že v tomto stavu viděl to, co jiní kolem něho neviděli. Dan 10,7. Jeho přirozená síla ochabla. v. 8. Potom ale byl zmocněn nadpřirozenou silou. v. 10,11,16,18,19. Úplně přestal vnímat své nejbližší okolí v. 9. a přestal dýchat. v. 17.

V případě E. G. W., o níž byla zmínka, se vyskytovaly všechny zmíněné projevy. I když její plíce nepracovaly, což bylo doloženo lékařským pozorováním, přesto srdce pohánělo krevní oběh v těle a její tvář neztrácela barvu.

Mohlo snad jít o krajně doslovný výklad výrazu theopneusis – „Bůh dýchal“ – pokud šlo o tělesné projevy související se stavem proroka při vidění. Tyto projevy se ale výrazněji projevovaly v mladším věku. Je dobré si uvědomit, že v popisovaném případě šlo o sedmnáctiletou mladou slečnu, která tvrdila „*Dostala jsem vidění od Pána!*“ Můžeme se ptát: „Nu dobrá, ale jak to poznáme???“ Odpovědi jsou právě popsány příznaky. Bůh chtěl na tyto jevy upoutat pozornost, aby si lidé začali uvědomovat vážnost situace. A tělesné projevy slouží právě tomuto záměru. Stav a situace okolo letnic spolu s tělesnými projevy shromážděných lidí, tehdy pozornost upoutávala. (Skutky 2 kap.) Bůh chtěl zřejmě použít těchto fyzických projevů ke zdůraznění skutečnosti, že zde působí něco nadpřirozeného. Naštěstí fyzické projevy nejsou jediným a přesvědčivým důkazem inspirovanosti, revelace a iluminace takového zdroje. Jsou i jiné a celá snůška těchto projevů teprve může podat objektivní pravdu o celé věci, také vzhledem k tomu, že i Satan může leccos napodobovat a imitovat. Vzpomeňme jen, jak v případě Mojžíše před faraonem dokázal mnohé pomocí podvodu a klamu také „vyprodukovat“. V osmdesátých letech minulého století jeden

kritik v případě E. G. W. vyzýval k „demytologizaci“ jejího pověření slovy. „Pochovejte legendární pohádky obsahující magičnost.“

Kdysi řekl jeden duchovní kazatel evangelia, že: **„Nejmocnější důkaz se nachází v ovoci tohoto daru církvi, ne v tělesných a vnějších projevech.** Tyto projevy jsou jen **určitým projevem a dokladem** nadpřirozené činnosti, ale nikdy by neměly být používány jako důkaz, protože Satan může napodobit mnohé z díla Ducha svatého. Měli bychom na to pamatovat. S tím bude souviset jeden problém, o kterém bude nutné se také zmínit. U některých autorů to byl nemalý problém v minulosti a je stále problémem i dnes. Tito autoři jsou pak obviňováni z podvodů a jejich práce je znevažována a neopodstatněně pokládána za neužitečnou.

Plagiarismus

Význam tohoto slova lze častěji slyšet v kratší verzi pod výrazem plagiát. To slovo má tři významy: 1. podvrh, 2. úmyslná napodobenina vydávaná za vlastní dílo, 3. umělecká nebo vědecká krádež.

Velmi jednoduše řečeno, je to obvinění z opisování. U žáků ve škole bývá běžným zvykem, a pokud se to zjistí, bývá učitelem potrestáno. Znovu se musíme vrátit už ke zmíněné E. G. W. Nebylo vzneseno žádné obvinění, co se týká její profesionální schopnosti, jako mluvčího a proroka Páně, které by současně nebylo namířeno proti prorokům Písma. Je jedno, zda se obvinění týkalo opisování nebo vyslovení nesplněných proroctví, nebo jen dopouštění se určitých omylů v tom, co bylo napsáno, či řečeno. Případně, že něco se mělo odvolat a změnit (z toho, co řekl prorok – jakož i věci podstatnější, které se měly napravit).

Obvinění E. G. W se týkalo opisování z jiných pramenů – inspirovaných nebo neinspirovaných. Originalita není dnes a nikdy nebyla zkušebním kamenem, jak to výstižně naznačil redaktorovi časopisu Newsweek, jeden význačný církevní činitel. Stalo se to v roce 1981 a z této kauzy vyplynulo, že **vypůjčování si z jiných zdrojů, „neředí její inspirační schopnosti“**. Bibličtí pisatelé opisovali jeden od druhého bez udání pramene a zřejmě při tom necítili žádné výčitky svědomí.

Micheáš (4,1-3) převzal texty od Izaiáše (2,2-4). Písař, který kompiloval 2 Královskou (18-20), si také vypůjčil z Izaiáše (36-39). (V závorkách

posledních dvou případů jde o kapitoly) Matouš a Lukáš mají mnoho vypůjčeno od Marka, jakož i z jiného společného zdroje. Žádný z nich **nikdy neuvedl pramen!** (1 B. C. 178.179.60)

Mnozí znalci a učenci otevřeně přiznávají, že asi 90% Markova evangelia se dostalo do evangelií Matoušova a Lukášova.

Ještě zajímavější je skutečnost, že pisatelé Písma občas opisovali (nebo si vypůjčovali) z literární tvorby neinspirovaných autorů, včetně autorů pohanských. Například okolo roku 600 př. Kristem Epimenides napsal: *„Připravili ti hrob, o svatý a vznešený – Krétané vždycky lžou a jsou zlá hovada a břichopasnici leniví. Ale ty nejsi mrtvý; ty žiješ a zůstáváš na věky; protože v tobě žijeme, hýbeme se a trváme.“*

Nezdá se vám to nějak povědomé? Ale ano, pomyslí si mnohý znalec Bible. Apoštol Pavel dvakrát použil některý z těchto výroků. Jednou u Tit 1,12. („Jeden z nich, jejich vlastní prorok, o nich řekl: Krétané vždycky lžou, jsou zlá zvířata a břicha lenivá.“), a znovu ve své řeči na Martově kopci v Aténách, opakuje slova zaznamenaná ve Skutcích 17,28. („neboť jím žijeme, hýbeme se a trváme.“)

Sám Ježíš nebyl autorem a nevymyslel zlaté pravidlo z **Mat 7,12**. O celou generaci dříve, už rabi Hillel napsal: Co nenávidíš, nedělej svému bližnímu, to je celá Tóra a ostatní je toho jen výkladem.

Také myšlenky – dokonce i některá slova – modlitby Páně, můžeme najít ve starších obřadních modlitbách jako Ha-Kaddiš.

Některé části Janovy knihy Zjevení pocházejí z Enochova pseudo-epigrafického díla, které bylo šířeno asi 150 let před tím, než Jan napsal poslední knihu Písma. Juda si také z téhož pramene vypůjčil řádek: *„Aj Pán se běře se svatými tisíci svými“*.

Je zajímavé, že asi 15 apokryfních a pseudoepigrafických knih je citováno v našem Novém zákoně, všeobecně a bez udání pramene.

Evangelista a lékař Lukáš říká, že zešíroka a důkladně prozkoumal dostupné prameny dříve, než napsal evangelium, které nese jeho jméno. K tomu doporučuji nalézt a přečíst si verše u Lukáše 1,1.3.

Při komentování tohoto textu, už jednou zmíněný církevní činitel, v debatě s redaktorem časopisu Newsweek v roce 1981, výstižně poznamenává: „Lukáš nezískal své poznatky z vidění ani snů, nýbrž vlastním zkoumáním. A i když materiál v Lukášově evangeliu nevznikl

přímým zjevením, přece byl napsán z Božské inspirace. Autor nepsal, aby svým čtenářům pověděl něco nového, **ale aby je ubezpečil o tom, co je pravda** – abys poznal hodnověrnost toho, v čem jsi byl vyučován“. Co Lukáš napsal, nebylo originální, ale odvozené, - z jiných zdrojů, Bůh vedl Lukáše, aby použil správné prameny. Lukáš 1, 1.2.3

Když některý inspirovaný pisatel cituje z neinspirovaného pisatele, neznamena to ještě, že na původního pisatele je potřeba pohlížet jako na autora chráněného „deštníkem“ inspirace. **Inspirace je proces, ne obsah.** Jako bibličtí autoři používali neinspirované zdroje, také E. G. W. čerpala ze spisu autorů neinspirovaných. (Když popisuje ve Velkém sporu reformaci, čerpá z autora D'Aubigné a jeho Dějin reformace.) Proto ještě nemusí být obviňována některými kritiky z plagiarizmu.

Co říká Bible o snech od Boha?

Takové sny ještě nemusí dělat z člověka Bohem inspirovaného posla, či proroka. Bůh ve své prozřetelnosti, dával často sny křesťanům i pohanům. Přijetím takových poselství se ještě příjemce nemění v pravého proroka. V biblických dobách (odtud chceme brát instrukce a informace, protože stále uvažujeme o Bibli), to nebylo zcela jednoznačné, jak na několika příkladech uvidíme. V těchto dobách dával Bůh mnohým lidem božské sny, které ale nebyly sny prorockými.

Abimelechovi (1Moj 20,3-7), faraonovu hlavnímu sluhovi a prvnímu pekaři (1Moj 40, 8-19), jednomu z faraonů (1Moj 41, 1-7), Josefovi z Nazareta (1Moj 2,13.14), Klaudii, Pilátově ženě (Mat 21,19) a římskému setníkovi Korneliovi (Skut 10,18), připomínáme jen některé... Také v počátcích křesťanské církve ASD v minulém století byly takové jevy zaznamenány. Viz 1SM 15.

Několik teorií o inspiraci a zjevení

Mnozí z řad křesťanů dlouho zastávali tzv. **verbální teorii inspirace**. A to i z řad křesťanů ASD, navzdory radám E. G. W. Verbální teorie inspirace je doslovná. (latinské **verbum – slovo**) Bůh podle této teorie každé slovo vzkazu, nebo poselství svému služebníkovvi diktoval. Proto se jí také někdy říká **diktační**. Tento názor je nesprávný. Má mnoho

problémů, z nichž alespoň jeden je skoro neřešitelný. Nedává možnost přeložit původní text Bible do jiných jazyků, kromě jiných mnohem závažnějších omezení a nebezpečí, jako například smysl poselství, nebo myšlenku nějakého verše, nebo místa Písma odcitovat vlastními slovy... To je problém přísného verbalisty bazírujícího na doslovné (verbální) inspiraci.

Některé příklady verbálního pojetí inspirace jak jsou zaznamenány v Písmu: Mat 27,9.10. S tímto místem bude mít přísný verbalista určité, nemalé, problémy. Matouš se zde dopustil něčeho, co se nesčetněkrát stalo a stává stále každému učiteli nebo kazateli. Matouš nejspíše myslí na jisté jméno, ale omylem zaznamenává místo toho jiné. Taková chyba se častokrát stává mnohému z nás. V mesiánském proroctví na Krista, že bude zrazen za 30 stříbrných – připisuje Matouš toto proroctví Jeremiášovi. Ale u Jeremiáše o něm není žádná zmínka. Dobrý čtenář a znalec Bible pozná, že vlastně Matouš chtěl přiřknout toto proroctví Zachariášovi kap. 11,12.13. Takovými pozornými čtenáři a zkoumateli Bible byli Kraličtí, kteří rozpoznali omyl, jenž je pro verbalistu téměř neřešitelný. Bible říká, že Bůh je neomylný a zde je chyba evidentní. Pro zastánce plenární teorie inspirace to problém nebude, jak tomu bylo v případě Kralických, také i jiní si toho povšimli a pod čarou dole připojili zřejmě správnou poznámku. Verbalista cestu z takového problému nemá. Dopustil se při diktátu Matoušova evangelia chyby Bůh? Pro verbalistu, jak bylo ukázáno, je to velký rébus. A není to jediný problém pro zastánce verbální teorie inspirace.

Jiným problémem pro verbalistu je slyšitelný Boží hlas při výkonu Ježíšovy veřejné pozemské služby. Třikrát bylo slyšet Boží hlas, který promlouval. V evangeliu podle Matouše 3,17 zní: „*Tento je můj milý Syn...*“ Zatím co podle Marka je to: „*Ty jsi ten můj milý Syn...*“ Rozdíl je zde pouze gramatický, v použití zájmen příslušných čísel, tedy rozdíl nepodstatný, ale myšlenka v obou případech sdělená, je správná. To u verbalisty naráží na vážné obtíže. Zatímco plenarista (brzo bude řečeno, co tento výraz znamená), s tím nemá problém. Co tedy řekl Otec? Že Ježíš je Boží syn – tedy božského původu, pak také to, že to, co koná, či bude konat, se Bohu líbí, zatímco vůdcům lidu a kněžím se to nelíbilo. Dalším problémem je nápis viny na Ježíšově

kříži. U Lukáše je řečeno, že nápis viny byl ve třech jazycích. (latinsky, řecky a hebrejsky), zatímco evangelia nám dokládají čtyři odlišná znění. Pro plenaristu není problém, verbalista naopak má problém, co s tím, jak to vysvětlit: To je téměř malicherná ukázka toho, do jakých obtíží se dostávají lidé, co bazírují na slovíčku, zatímco **význam** řečeného nebo napsaného pomíjejí. Asi jako poslední příklad rozdílu v chápání inspiračního procesu bude Ježíšovo „kázání na hoře“. Matouš velmi pečlivě rozvádí myšlenky inspiračního procesu, zatímco kdyby bylo jen na Lukášovi, ani bychom nepoznali, že nějaké kázání na hoře bylo. Porovnejte si Mat 5-7 s Luk 6 kap. a zjistíte, že při pečlivém zkoumání se tam takové myšlenky objevují, ale jsou nenápadně začleněny do kontextu tak, jak to vyhovuje Lukášovu záměru. Takže takovou „chartu, nebo ústavu“ křesťanské církve činí skoro nepostřehnutelnou. Je to hlavně proto, že Lukáš psal pro Řeky, kteří neměli moc v oblibě proslovy, ale spíše uvažovali a mysleli. Lukáš ve svém pojetí kázání na hoře, můžeme-li tak nazvat jeho podání šesté kapitoly, souvislost Matoušova podání jakoby trochu rozměnil a nepodává je tak souvisle a detailně. Takový přístup je pro plenaristu vyhovující, protože pokládá za důležité myšlenky, ne slova. Ale přísný verbalista s tím má těžkosti. Kdo má pravdu? Bylo to kázání nebo ne? Vyvstává tady mnoho otázek, ale je na ně málo odpovědí.

Ještě by bylo možné uvést jiné příklady, jako například pořadí Kristových zázraků, které je řazením odlišné od Lukáše. Tyto problémy staví verbalistu do skutečného dilematu, zatímco pro plenaristu, zastávajícího myšlenkovou inspiraci, žádné dilema nepředstavují.

Plenární (myšlenková) teorie inspirace

Už bylo naznačeno, že na rozdíl od stanoviska verbálního, tato teorie zastává názor, že inspirovány jsou spíše myšlenky než slova. Názor plenaristy se nemusí trápit s problémy, které trápí verbalistu. Pro příslušníka ASD je tento názor výhodný také proto, že tak pracovala a psala také E. G. W. Než se pokusíme přezkoumat způsob, jakým vysvětluje své názory, je užitečné poznamenat, že tyto názory si pochvalují i neadventističtí teologové a považují je za nejsrozumitelnější a nejstručnější výroky, jaké jen o plenární inspiraci byly zveřejněny.

Smyslem a cílem inspirace je ukázat bloudícím lidem, kudy a jaká je cesta do nebe, aby nikdo nemusel zabloudit, popřípadě zahynout.

Jiným znázorněním je skrytý poklad v poli, který se dá získat usilovným hledáním a kopáním, v duchovním smyslu slova, tedy usilovným studiem tak, aby bylo možné porozumět inspirovanému poselství...

Když bibličtí pisatelé chtěli napsat, co jim bylo zjeveno a osvětleno, nemohli to vyjadřovat jinak, než tak, aby to bylo srozumitelné. Čili řečí, která bude srozumitelná. Bůh nemůže sdělovat svým služebníkům myšlenky, které nebudou schopni vyjádřit a předat. Ojediněle, se to stávalo, a tak se nakonec taková skutečnost musela popsat: Slovy ap. Pavla **1Kor 2,9**, kde používá slova proroka **Izaiáš 64,4**. To proto, že ani jeden, ani druhý, nebyli schopni lidem srozumitelnou řečí sdělit to, co viděli a zažili. Prostě to přesahovalo jejich schopnosti vnímání a reprodukce.

Jan Kalvín jednou výstižnou analogií naznačil, že „*Bůh skrze proroky mluvil k nám lidem, „řečí nemluvnat“*“, velmi podobnou projevu mateřského mazlení se s vlastním dítětem v univerzálním jazyku lásky.

K možným rozporům, z nichž už některé byly naznačeny, je potřeba říci, že v jistých ohledech a za určitých okolností mohou být, spíše výjimečné, současně ale musíme konstatovat, že všechny tyto omyly dohromady nemění ani jediný bod učení tak, aby to přivedlo k pádu někoho, kdo pevně stojí. Jsou však takoví lidé, kteří „vyrábějí“ těžkosti i z těch nejzjevnějších a nejjasnějších pravd. Apoštol Pavel poukazuje na to, že se může stát i to, že vzácné pravdy božského charakteru jsou přinášeny lidmi nehodnými **2Kor 4,7**. Hliněné nádoby nejdou moc dohromady se vzácným obsahem. Skutečnost ale říká, že tomu tak je. Čemu je v takovém případě přikládána větší pozornost, obalu, nádobě nebo obsahu??? V některých případech dokonce není přikládána pozornost ani jednomu. Myslím teď na zákon Boží. Někteří zastávají názor, že to byl Mojžíš, který ho napsal, jiní zase, že byl dán jen pro Židy, a ještě jiní zase říkají, že respektují jen zákon Kristův. Sami se ale usvědčují z neúcty k tomu, o kterém říkají, že ho respektují. Jak mohou ctít Boha, nectí-li to, co ctil sám Ježíš. Přihlížíme-li k tomu, že někteří křesťané sebevědomě prohlašují, že Boha ctí, a neberou v úvahu, že Kristus ctil Boha tím, že plnil ustanovení Božího zákona, který je současně zákonem Kristovým. Jak potom Ježíšovi vysvětlí tuto nesrovnalost? To bude ale jejich záležitost. Bůh zjevil skrze inspirované služebníky všechno, co je třeba vědět pro správný způsob uctívání. Pravdy přinášené nebo napsané inspirovanými pisateli, (o těch už bylo řečeno dost, aby každý dokázal poznat, kdo je inspirovaný a kdo

ne), jsou inspirovaným pokladem. Ale lidský prvek (lidská řeč), je jen obal, řečeno slovy Bible „hliněná nádoba“. Pisatelé se vyjadřují vlastním osobním stylem. Z tohoto důvodu také dochází, jak už bylo vzpomenuto, k některým chybám, které ale nemají vliv na celkové pojetí problému, kterým se zabývají.

Velmi dobře je to patrné na způsobu vyjadřování ap. Petra a Pavla. Petr, jako člověk prostý, bez všeobecného vzdělání a Pavel, člověk filozoficky vzdělaný asi na úrovni dnešního doktora filozofie. Je pravda, že později se dostalo Petrovi tříletého vzdělání ohromné hodnoty v Kristově soukromé škole, přesto v jejich písemnostech je rozdíl patrný, ale ne protichůdný. Lukáš, který byl vysoce profesně vzdělán se zaměřením na zdravotní obor, také vykazuje jisté stopy své specializace. Všichni, ale svorně docházejí ke shodnému výsledku. Boží inspirace všechno usměrňuje a vede ke stejnému cíli. Boží Duch je koordinátorem různých osobních společenských a vzdělanostních vlastností jednotlivců. To všechno je pro dílo Páně upotřebitelné, nechá-li se takový subjekt utvářet podle záměrů Božího Ducha, i když na něm bude znát jeho lidská osobitost. V tom spočívá tajemství úspěchu lidské podstaty nechající se použít a Božské přetvářející moci.

Nyní bychom mohli přejít přes různé teorie a pohledy některých teologů, které by nám nic neosvětlily a jejichž filozofická stanoviska postrádají víru, kterou nahradili svým mudrováním, o tom, jak oni to vidí a ne, jak učí Písmo. Ale protože naše zamyšlení je věnováno tomu, že Bible není jen kulturní památka, ale hlas živého Boha k lidem, klidně ty „moudrosti teologů“ přejdeme bez bližšího povšimnutí. Jen bychom snad mohli položit otázku, jaký je rozdíl mezi tím, jaké zastávám stanovisko na vznik Bible.

Významný rozdíl

Je legitimní položit takovou otázku lidem, kteří přemýšlí. A bude také potřebné, na ni dát odpověď. Nuže, rozdíl je a veliký. Povšimněme si některých důsledků vyplývajících z názorů, jaké zastávám stanovisko k inspirovanosti Písma.

1. Může dojít k tomu, že Bible už nemusí být nositelem věčných pravd.

2. Čtenář prorockých slov se sám stává autoritou, ohledně toho, co je a co není inspirováno.
3. Subjektivní názor je pak překroucením skutečnosti a vnucuje představu odstupňované inspirace, která je falešná a nesprávná.
4. Dalším rozdílem a důsledkem názorů „teologů setkání s Bohem“, je přijetí některých bludných prvků učení a stanovisek. (Hlavním bodem učení „teologů setkání“ je, pomineme-li ty ostatní, že při setkání proroka s Bohem je **zkušenost**. Hlavním šířitelem tohoto názoru „teologie setkání“ nebyl teolog, ale spíše židovský existenciální filozof Martin Buber. (zemřel v r. 1965). Ten po první světové válce (1923) vydal malou knížku pod názvem „JÁ-TY“. Její mimořádný vliv na myšlení západního světa daleko přesahoval její obsah. Hlavním „bludem“ „teologie setkání“ je, že je to především zkušenost z tohoto setkání, při níž **nedochází k žádnému informativnímu oznámení**. A to je blud mistrně zamaskovaný, který ovlivnil už mnoho lidí. Tak proč proroci dostávali inspirační poselství a proč psali, ptám se? Aby měli jenom zkušenost? Nepostrádá to logiku? A kde je potom nějaký praktický dopad jejich zkušeností. Je třeba korektně říci, že zkušenost to jistě pro ně byla a veliká, ale ta nebyla hlavním Božím úmyslem. Proč by jim Bůh často říkal, „*Jdi a napiš to*“, nebo „*Volej z celého hrdla...*“ Iz 58,1. jenom proto, aby udělali nějakou zkušenost? Toto psaní, nebo volání muselo mít nějaký význam. Pro tyto teology je setkání, nebo střetnutí, jak také někdy bývá uváděno, odhalením Boha člověku, ale už ne Božím oznámením a sdělením pravdy o Bohu lidem. Podle nich, (zastánců této teorie) nejde o žádné informační sdělení. Bůh prý v takových případech mlčí. V tomto vztahu, (vztah je společenství) nedochází k žádnému výroku o pravdě jakéhokoli druhu. V této teorii je tak namíchána pravda s bludem, jak to jen Satan dovede.
5. Jedním z dalších rozdílů a ďábelských pastí na člověka je, že prý v otázkách démonologie jsou v Písmu podle názoru zastánců této teorie jen obvyklé názory určité doby, kdy se všeobecně, ale nesprávně věřilo, že démoni mají fyzická těla určitých nešťastných obětí. Dnes prý víme, říkají zastánci a šířitelé této teorie, že všechny

duševní choroby jsou zapříčiněny vnějšími okolnostmi, jako je např. chemická nerovnováha, nepřízeň počasí, ale **ne působením duchů...** Zastánci plenární (myšlenkové) inspirace mohou souhlasit s tím, že určité duševní choroby, snad mnohé z nich, jsou způsobeny vnějšími, nikoliv nadpřirozenými příčinami, ale není možné přijmout názor, který tvrdí, že **všechny** duševní choroby jsou následkem těchto příčin. Jsou autoři z řad misionářů a lékařů, kterým je možné věřit, a ti mají zkušenosti opačné.

Zkušenosti Ježíšova pozemského života zaznamenané v Bibli potvrzují, že některé případy, při kterých zasahoval, měli na svědomí nečistí duchové, zatímco jiné nikoli. Za všechny případy uvádím pouze dva, ale bylo jich více a ty vyvrací argumenty zmíněných teoretiků. Mar 1,23-27; J 9,2. V této poslední analytické zastávce zjišťujeme, že subjektivistický názor teologa setkání na inspiraci je nakonec popřením „*víry jednou dané svatým*“. Je to chytrácky mazaná léčka „chytrácky vymyšlených bájí“, namísto neomylně zjevené pravdy Bohem dané, prostřednictvím božsky (a objektivně) inspirovaných proroků. Ti, kteří tento názor přijímají, riskují ztrátu věčného života. Stojí to za to??? Velká většina z nás nejsme teology, přesto by nám jako **biblicky věřícím lidem** mělo jít o toto: „**Patřím ke společenství, které bere Bibli vážně???**“ Můžeme oprávněně tvrdit, že to, co přesahuje lidské poznání (**transcendentno**) nesmí být zúženo na něco v něčem? Že zjevujícího se Boha je třeba pokládat za osobní a od člověka a světa odlišný objekt? Můžeme ještě dnes věřit – a s čistým srdcem říkat – že Bible je Božím slovem?? Máme důvod pro svůj názor, že Písmo je božským slovem zjevení, a ne jen nějakou kulturní sbírkou svědectví víry? Nebo, jak je dnes často slyšet, vzácnou kulturní památkou veliké ceny, která bývá vystavena někde v muzeích pod sklem, či doma za sklem knihovny???

Mohou se inspirovaní lidé (proroci) mýlit?

To znejistuje a zpochybňuje v dnešní době hodně evangelických, ale i jiných křesťanů. Hodně diskuzí bývá o některých výrazech, které při četbě Bible nacházíme. Někdy se z toho dělá příliš zbytečná „věda“, a kdybychom pozorně sledovali kontext, mnohé výrazy by se o několik veršů dále vysvětlily samy. Některé novější ale i starší lexikony definují

„prorockou spolehlivost a neomylnost“ jako výrazy; neschopnost omylu, neklamnost, nezavádějící, jistý, bez bludu při definování věroučných článků a mravoučných zásad.

V této záležitosti dochází k problémům proto, že Písmo si nárokuje větší spolehlivost než jiné literární práce lidských autorů. Jistě si ještě pamatujete, že jsme už řekli, že v této problematice myšlenka pochází z Božích úvah a záměrů, ale její ztvárnění a předání je lidské povahy. K řešení této otázky existuje v kruzích evangelických křesťanů a také mezi adventisty hodně možných přístupů.

1. Teorie „svěrací kazajky“ – podle tohoto názoru je kontrola Božího Ducha nad prorokem po dobu inspiračního procesu tak přísná a důkladná, že prorok nemá ani možnost dopustit se žádného omylu. Kdysi byly uveřejněny procentuální čísla co do spolehlivosti a neomylnosti inspirovaného Božího proroka jako 100% správné. Zatímco u okultistů se toto číslo pohybovalo v rozmezí 70-80%. Není-li Boží prorok 100% pravdivý, potom není **nikdy** pravdivý. Pravý prorok se nikdy nemusí vracet, aby něco změnil, nebo opravoval svoji výpověď, vyjma případů, které si ihned objasníme, neboť mají vážné důsledky.
2. Teorie „intervenční“ – ta říká, že když se Boží prorok ve své lidské přirozenosti zmýlí tak, že by omyl mohl vážně poškodit a) Boží církev v jejím nasměrování, b) věčný úděl člověka, c) nebo čistotu učení, potom (a jedině potom) Boží Duch okamžitě vede proroka k nápravě chyby, aby nedošlo k žádné trvalé škodě. Tady je možné uvést příklad proroka, kterému David svěřil svůj záměr postavit velkolepý chrám pro Boha Izraele, Jahve 2Sam 7 kap. a 1Par 17 kap. Vždycky, když nebyly záležitosti ve shodě s Božími záměry, tehdy se sám Bůh postaral o to, aby prorok revidoval svůj úsudek a opravil ho. Bůh dovolil, aby to, co nebylo tak podstatné a důležité, prošlo bez povšimnutí a korektury. Máte nějaké jiné stanovisko, než jsou tato dvě už zmíněná? Nebo snad existuje ještě jiná, třetí teorie? Někomu se může zdát, že to jsou dotěrné otázky, ale mohou být velmi důležité. Zakládá se vaše víra na věrohodném prameni, nebo na tom, že jeden kazatel, či učitel biblické školy to říkal. Potom z respektu a úcty k němu můžete nekriticky přijmout blud, který tě bude provázet třeba celý život,

a těžko se ho budeš zbavovat. Každý by měl ke svému stanovisku a přesvědčení dospět objektivním hodnocením a podle spolehlivých kritérií. Zase uvedeme případ z doby Pavlovy misionářské éry. Tehdy bylo všeobecně známo, že noví křesťané v řecké Beroi byli ve svém smýšlení stabilnější, šlechetnější a dogmaticky pevnější, než křesťané v Tesalonice. Proč asi?

1) Ochotně přijímali Pavlova slova. Byli ochotni přijmout nové světlo, přesto ale s podmínkou.

2) Stále zkoumali Písma, (tehdy měli jen Písma Starého zákona), je-li to tak, jak to Pavel říká. Pavel jim nepředkládal jistě žádné bludné nauky. Navíc se mohl „ohánět“ slovy: Mému slovu můžete věřit, já jsem inspirovaný prorok. A navíc mám, velice ceněný dar apoštolství. Nemusíte prověřovat, co vám říkám, mám pověření od Boha - nejvyšší autority tady na zemi.“ Nic takového jim Pavel neřekl. Neřekl ani: „Já jsem vysvěcený kazatel, víte, co to znamená?“ Neřekli mu: To nic neznamená, ale všechno si ověřovali dávnými inspirovanými slovy. Přečtete si, co apoštol Pavel řekl přibližně v té době jiným věřícím **Gal 1,8.9**. To jsou velmi silná slova. Věřící za jejich opatrnost a správný postoj pochválil a i dnes je jejich opatrnost a spolehnutí na prorocké slovo ceněno.

Jak si ověřovat pravdu už bylo řečeno, ale domnívám se, že v příhodě, která bude následovat, je dobrá ilustrace. Je to příhoda francouzského biskupa Bossueta a dvorního kazatele Ludvíka XIV. ze sedmnáctého století. Král Ludvík byl velkým milovníkem divadla a často musel mít představení na svém dvoře. Bossuet byl naproti tomu známým odpůrcem divadla, které pokládal za překážku rozvoje křesťanského charakteru a za nástroj ďábla. Jednoho dne, údajně o přestávce dvorního představení, se král Ludvík rozhlédl a viděl poblíž biskupa Bossueta. Zavolal na něho: „Můj biskupe, co si myslíte o divadle?“ Dvořané užasli, protože znali názory obou těchto mužů. Uvědomili si jaké nebezpečí, hrozí tomu, kdo by odporoval královu názoru, v nejhorším případě to byla guillotina.

Každý očekával biskupovu odpověď se zatajeným dechem a zvědavě čekali, jak to dopadne. Byla to těžká situace. Vláda Ludvíka XIV se vyznačovala absolutizmem, z čehož nekoukalo nic dobrého v případě,

že se mu někdo znelíbí, nebo s ním nesouhlasí. Všichni věděli, že je lepší být živým zbabělcem, než mrtvým hrdinou, který by vyjádřil svoje přesvědčení bez ohledu na následky.

Bossuet přistoupil důstojně k tomuto „slunečnímu králi“, poklekl před ním a velmi důstojně řekl: „Pane, ptal jste se, co si myslím o divadle. Řeknu vám, pane, co si myslím. Některé významné osobnosti jsou pro divadlo ale, některé významné důvody jsou – proti němu.“ Nyní doporučují vrátit se v myšlenkách o něco málo zpět, do míst, kde jsme připomínali teorii „svěrací kazajky.“ Ta říká, že po dobu inspiračního procesu je kontrola nad prorokem tak přísná, že mu ani nedovoluje udělat chybu. Z toho potom plyne, že jste-li přesvědčení o správnosti a máte i správné argumenty pro své přesvědčení, potom je jen na vás, jakou zvolíte slovní formulaci a jakými důvody své přesvědčení budete schopni obhájit. Ověřování si názorů je někdy zdouhavý a namáhavý proces, protože vás to někdy nutí změnit názory, dojdete-li k závěru, že jste se mýlili. Jste-li skutečně přesvědčeni o pravdě, potom se jí držte. Protože pravda je důležitá tak jako sám život.

Neomylnost proti osobnímu životu

Dějiny Písma dokládají, že kontrola Ducha svatého, byť sebestřísnější, nad životem proroků, nevylučuje jejich svobodu zhřešit. To také vyplývá z výroku **Řím 3,23. „Všichni zhřešili a nemají Boží slávu.“** Totéž zcela zřejmě platí i o prorocích. Na některých případech, které podává Bible, se o tom přesvědčíme. Abraham – neznáme žádné písemné proroctví Abrahamovo, přesto o něm sám Bůh říká, že prorokem byl. 1Moj 20,7. A obelhal a podvedl gerarského krále, když mu tvrdil, že jeho žena Sára je jeho sestra. Každý vám hned řekne, že vzhledem k tomu, s kým se „přátelil,“ by to dělat neměl. Podobně jeho syn Izák. A také Izákův syn Jákob byl velký podvodník a lhář, konečně i jeho přílehlavé jméno to dosvědčuje. Už ani nemusíme uvádět jiné další, chcete-li, snad ještě kromě Davida, proroka pšícího pod inspirací. Všechny uvedené případy dokazují, že kontrola Ducha svatého nad životem proroka nijak nevylučuje jejich svobodu hřešit, a přece, jejich hříšné činy **neznehodnotily jejich prorocký dar!** V této souvislosti může někdo poznamenat, že Petr neřekl, **že máme pevný prorocký život, ale že máme pevné prorocké slovo.** 2 Petr 1,19. Také některá nesplněná proroctví mohla svědčit proti „dohledu“ Boha nad prorokem a jeho

prorocstvím, když se nesplnila, (viz. Jonáš a Ninive). Tady je třeba nezapomínat na to, že téměř všechna prorocství jsou podmíněná. Jestliže je podmínka, která se na jejich vyplnění váže splněna, není důvodu na ně pohlížet jako na nesplněná. Člověk nemusí mít vysoký stupeň teologického vzdělání, aby pochopil, která jsou podmíněná anebo ne. Když sledujeme osobní život proroků, můžeme říci, že ani bibliční proroci **nebyli neomylní. Ale Boží Duch, který je inspiroval, byl neomylný.**

Mnozí protestantští teologové i adventisté nevěří, že Petr ani Pavel byli neomylní. Ale věří, že Duch svatý, duch který je inspiroval, neomylný byl. Také věří, že E. G. W. čas od času dostávala zjevení skrze Ducha Božího, a že zjevení skrze tohoto Ducha, jsou právě tak spolehlivá jako zjevení daná stejným Duchem jiným lidem. Toto stanovisko se budeme snažit objasnit a odůvodnit v dalším zkoumání.

Jaký je tedy vztah mezi spisy E. G. W. a Písmem?

Asi žádný jiný věroučný bod učení ASD není tolik nepochopen a tak kritizován, jako otázka správného vztahu mezi pracemi E. G. W. a Písmem. Platí to jak v církvi samé, tak i mimo ni. Někteří ze jmenovaných dochází k závěrům, že její vidění a popisování okolností, se skládá ze subjektivních názorů, nebo názorů těch, z jejichž prací své názory utvářela. Ani to ale nemusí být pravda. O tom byla řeč v oddílu o plagiarismu.

Adventisté věří, stejně jako i evangeliční věřící, že posvátný kánon Písma je zakončen Zjevením Jana. Tento kánon je úplný a postačující. V něm může člověk najít Ježíše Krista, přijmout spasení a věčný život. Proč bych tedy potřeboval ještě jiné, byť inspirované slovo, jak říkáte, namítají kritici? Pokusíme se to objasnit a přiblížit následující ilustrací. Dejme tomu, že cestujete do nějakého vzdálenějšího místa a je jedno, jestli v našem státě, nebo v cizině. Opatříte si mapu státu a jedete, kupříkladu autem. Tam jsou vyznačeny všechny hlavní silniční tahy, ale i některé jiné důležitější, jenomže vy se potřebujete dostat do míst, která jsou trochu mimo frekventovaná místa, řekněme do venkovských oblastí, málo navštěvovaných, přitom ale rozlehlých. Bude vám stačit ta celostátní mapa? Sotva. Sám jsem to zažil při svých cestách autem v cizině. Měl jsem ale výhodu. Prozřetelně jsem se vybavil turistickými mapami území, do nichž jsem se potřeboval dostat a v nich orientovat. Tam byla

vyznačena skoro každá cestička, už téměř nepoužívaná. Nepotřeboval jsem se ptát nikoho a byl jsem tam jako doma. Tak nějak podobně je to s inspirovanými spisy E. G. W. Je třeba ale povědět, že některé mají lokální platnost pro určité území a situaci, zatímco jiné, všeobecnou. Snad nikdo není tak prostinký, aby to nedokázal rozlišit. Jiný, také dobře se hodící příklad. Námořní kapitáni lodí používají velmi podrobné námořní mapy, v blízkosti přístavů. Zvláště tam, kde vjezdy do přístavů bývají mezi skalnatými průlivy. Cesty jsou sice podrobně vyznačeny, přesto je pro takové případy připravena pomoc. Ta se jmenuje „**lodivod**“. Ten na požádání provede nebezpečnou cestou naprosto bezpečně. Písmo je tou mapou s vyznačenou trasou. Inspirované spisy provázejí jistě cestou k cíli, jako onen lodivod, či podrobná turistická mapa v neznámé krajině. Vztah mezi podrobnou a celostátní mapou je myslím každému snadno pochopitelný. Takový je také vztah mezi Písmem a E. G. W. T. H. Jemison napsal ve své knize „A Prophet Among You“ str. 372 toto: „Celá oblast duchovní pravdy je uzavřena v Písmu. Není třeba nic přidávat. Avšak další podrobnosti, události a vysvětlení, mohou v takových spisech vést k lepší představě a hlubšímu porozumění pravdy už zjevené.“ Německý profesor, neadventista, Werner Gitt, napsal ve své knize „So steht's geschrieben“ v roce 1985 toto: „Bůh nedává dodatečná zjevení, ale jen nové světlo o tom, co už dávno mluvil ve Starém a Novém zákoně. Tak Bible zůstává jediným závažným informačním zdrojem a jediným měřítkem, podle kterého je třeba všechno zkoušet.“

V době, kdy se o tomto problému mezi křesťany hodně diskutovalo, se Uriah Smith už roku 1863 táže: „Vzdáváme se snad Písma, když přijímáme vidění?“ Sám na tuto otázku odpovídá důrazně NE! A odvolává se na podobnou záležitost s lodivodem a cestou do přístavu už dříve citovanou. Dary Ducha Božího jsou dány proto, aby byly lodivodem a cestou do bezpečného přístavu v nebezpečných časech, nechceme-li zavrhnout Boží slovo, a to nám radí, přijmout je. **1Tes 5,2**

Setkal jsem se s člověkem z řad adventistů, a nebyl to člověk hloupý a prostoduchý, věrně se držel Písma, snažil se mě přesvědčit, že když mám Písmo, nepotřebuji už nic jiného. Také mnozí z nás se dneska dopouštějí podobné nerozumnosti, když se odhodlaně „ohánějí“ reformačním heslem „Sola scriptura“ – pouze Písmo... Chtějí tím jaksi demonstrovat svojí fundamentálnost, zatímco ve světle toho, co jsme

až dosud prozkoumali, to vyznívá spíše jako nerozumnost. Člověk má dle Písma povinnost hledat (zkoumat), co je pravda, viz věřící v Beroi. Pozná-li, co je pravda a jaká je, pak má povinnost ji přijmout a bránit. Tak se stalo i u člověka, s nímž jsem se setkal a byl mým dobrým přítelem. Podobně tomu bylo s už dříve vzpomínaným čelním představitelem jedné protestantské církve, zastávajícím navíc ještě nesprávný názor o odstupňované inspiraci. Jakmile se přesvědčil o chybných názorech, svůj názor změnil ve správném směru. Právě jako cestovatel, který, když se přesvědčí pomocí kompasu nebo buzoly, že jeho směr není jižní, ale jihozápadní, změní okamžitě směr své cesty a poté zanedlouho stane na místě, kde chtěl být. Tak je tomu i s Písmem a inspirovanými spisy E. G. W. Navíc, E. G. W. většinou psala do poměrů nové, tvořící se církve, kde nebylo mnoho zkušeností po létech bludného učení starých protestantských církví, s katolickými religionistickými naukami, které nebyly v souladu s učením Písma a přežívaly v nových protestantských církvích. Někteří adventisté a kazatelé, včetně učenců, říkají o některých pravdách, které zastávají adventisté, že pro ně nenacházejí v Písmu opodstatnění. Přitom ale zastávají staré výkladové pravidlo, které říká a dovoluje, aby pozdější prorok rozšířil, a tím upravil chápání a pravdy proroka před ním působícího. To se zdá být rozumné a v pořádku, pokud je to v souladu s Písmem. Jako příklad toho, o čem jsme právě uvažovali, je problém vyšetřujícího soudu. Někteří učenci, a to nejen z řad adventistů, ale hlavně z řad jinověrců, mají k tomuto bodu velké výhrady a říkají, že k tomu nejsou patřičné odkazy v Písmu, a že adventisté se „svojí prorokyní“ tomu dávají v pravdách Písma nepatřičně místo a tak se dopouštějí jeho zkreslování. Ale jiní učenci i z jiných církví, dobře znající Písmo to vyvrací, poukazem na proroctví Danielovo a Janovo: Také Ježíšova podobenství o svatebním rouchu a o síti, o této problematice mluví, i když v symbolech. Je potřeba říci, že adventisté nepokládají spisy E. G. W, byť inspirované, za jakýsi dodatek k posvátnému kánonu Písma. Také si nemyslíme, že spisy by měly mít univerzální použití, tak jako Písmo. Byly napsány obzvlášť pro církev ASD a to ještě vzhledem k jejím začátkům. Také na tyto spisy nehledíme jako na Písmo, které má být pro všechny křesťanské církve **jediným** měřítkem, kterým je nutné všechny ostatní písemnosti posuzovat.

Je inspirace odstupňována a dělitelná?

Věří-li člověk, že inspirace je nedělitelná a tedy i neodstupňovaná, potom je třeba brát Písmo také tak, a ne si z něho vybírat pasáže, které vyhovují té které věrouce. Právě tak je tomu se spisy E. G. W. Přesvědčí-li se člověk, že je to v duchu Písma a správné, pak je to třeba také tak praktikovat. Jako jsou křesťané, kteří si „vybírají“ z Písma jen některé části, zatímco jiné nepovažují za dost dobré, tak je tomu i s radami E. G. W. Tak se lidé stávají, aniž by si to uvědomovali, stoupenci odstupňované inspirace a v konečném důsledku nemají žádný orientační nástroj, podle něhož by se řídili v neznámé oblasti. Potom z toho vyplývá, že E. G. W. byla inspirována stejným způsobem a na stejném stupni, jako bibliční pisatelé a autoři. Bylo-li jí to sděleno, nebo viděla-li to v obraze ať už ve dne nebo při snu, jak už dříve bylo připomenuto, potom je potřeba dělat vše tak, jak bylo řečeno. Tak jako to na radu Marie udělali hostitelé při svatbě v Káni Jan 2,5. Když poslechli, dostavily se výsledky, které čekali. Ještě považují za užitečné se názorněji zmínit o tom, jak rozumět sousloví „odstupňovaná inspirace“. Ta je také někdy označována za dělitelnou. Aniž bychom zacházeli do zbytečných podrobností, je to asi tak, jako kdybychom viděli ženu která je v „požehnaném“ stavu. Někdo by řekl docela srozumitelným výrazem, že je těhotná. Jiný by ale řekl, ona je trochu těhotná, protože má jen nepatrně větší břicho. Jaká je pravda? Jednoduchá. Žena je buď těhotná, nebo ne. Nikdy se nestává, že by byla trochu nebo málo těhotná. Podobně je tomu s inspirací. Buď je člověk inspirován, nebo není. Buď je žena těhotná, nebo ne. Mezi tím není nic, co by vypovídalo o skutečném stavu. A tuto teorii zastávali i někteří význační mužové v náboženské oblasti do doby, než se přesvědčili o nesprávnosti pohledu a uvažování, ne o fyzických předpokladech, ale o **metafyzických** a **transcendentních**, tedy ne tělesných a přesahujících lidské poznání a vnímání. Pro jev vyskytující se v těchto souvislostech je právě Bible a inspirované osvětlené poznání oním kompasem, který nám může ukázat správný směr a cestu z dnešního bludiště náboženských a ideologických tajemných „močálů,“ ve kterých se zmítá ne jeden člověk. Tak se stává Bible nejen náboženskou relikvií a starou kulturní památkou, ale živou a k člověku promlouvající, Bohem připravenou pomůckou pro život v neustále se měnícím světě.

Poslouží-li toto pojednání tomu, abychom si uvědomili, jakými způsoby mluví Bůh k lidem, pak splnilo svůj účel. ■

Příloha Z ráje do ráje 3/2018